

TELLING VAN
**NESTPLAATSEN VAN
GIERZWALUWEN**

In de Gemeente Westland **2023**

Auteur Marco Verschoor

Inhoud:

Samenvatting 2023.....	3
Inleiding.....	3
Doel.....	3
Methode.....	4
Onderzoeksgebied en periodisering.....	5
Resultaten:	
De Lier.....	6
's-Gravenzande	7/8
Heenweg	8
Honselersdijk	9
Kwintsheul	10
Maasdijk	11
Monster	12
Naaldwijk	13/14
Poeldijk	14
Ter Heijde	15
Wateringen	16-17
Ontwikkelingen in 2023.....	18-19
Bedreigingen	20
Het nest is alles	20
Dankbetuiging	21
Bijlage 1. Bouwjaren van de woningen waarin nestplaatsen zijn aangetroffen	22
Bijlage 2. Nestkasten - neststenen gemeente Westland 2023.....	23
Fotobijlage 1. Afbeeldingen van nestkasten en neststenen	24
Fotobijlage 2. Bedreigingen door katten 2023	25
Literatuurlijst Fotoverantwoording	26
Verzoek	27

Copyright: Natuurlijk Westland, 2023

Referentie: Marco Verschoor, Telling van nestplaatsen van gierzwaluwen in de gemeente Westland 2023, Natuurlijk Westland, 2023

Overname van delen van de tekst is toegestaan onder bronvermelding.

Samenvatting 2023:

Dit jaar is er door zes personen in alle dorpskernen van de gemeente Westland gezocht naar nest- en verblijfplaatsen van gierzwaluwen. Het exacte aantal uren dat er door de tellers is besteed aan het zoeken is lastig vast te stellen maar het aantal gevonden invliegopeningen en nestplaatsen is gestegen van 189 in 2022 naar 343 in 2023. Een resultaat waar we aan het begin van het seizoen alleen maar van konden dromen. Het gevonden aantal betekent niet dat er meer gierzwaluwen nestelden dan vorig jaar. Door betere inschattingen te maken van potentieel gunstige locaties en meer uren te besteden aan het zoeken hebben we er eenvoudigweg meer kunnen vinden. Het valt op dat de hotspots in 's-Gravenzande veel groter zijn dan tot nu toe bekend was. In De Lier en Wateringen werden er geheel nieuwe populaties op nog onbekende locaties aangetroffen. Dit heeft geleid tot het mooie resultaat van dit jaar. Het is de verwachting dat we met steeds intensievere monitoring wellicht met de werving van nog enkele enthousiaste tellers volgend jaar nog meer nestplaatsen kunnen vinden.

Inleiding:

Om er in de toekomst voor te zorgen dat de nestplaatsen van de gierzwaluw betere bescherming gaan krijgen is er in 2021 door A. van Uffelen gestart met het in kaart brengen van de invliegopeningen en nestplaatsen in de elf dorpskernen van de gemeente Westland. Ook in 2023 is er door zes enthousiaste tellers binnen de gemeente Westland naar nestplaatsen gezocht. Nestplaatsen van gierzwaluwen zijn jaarrond beschermd. Veelal door onwetendheid van de betrokken partijen bij woningisolatie, renovatieprojecten, het plaatsen van zonnepanelen en warmtepompen verdwijnen deze nestplaatsen in snel tempo. De gierzwaluw kan niet uitwijken naar alternatieve locaties en hierdoor komt de staat van instandhouding van de soort onder druk te staan.

Er zijn verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming van kracht die gelden voor de gierzwaluw, een zogenaamde categorie 2 vogel. Daarin staat beschreven: 'Verbodsbepalingen gelden voor de nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).'¹

De gierzwaluw ontdekt nieuwe nestplaatsen erg moeilijk dus het is zaak om door bescherming van de huidige nestplaatsen en uitbreiding van broedgelegenheden een verdere achteruitgang van de aantallen gierzwaluwen te stoppen.

Doel:

Het doel van de onderzoeksinspanning is inzicht te krijgen in de locatie van nestplaatsen. Met deze rapportage in de hand kan de onwetendheid over waar deze vogelsoort zijn nest maakt worden tegen gegaan. Zo kan er in samenspraak met architecten, de gemeente, projectontwikkelaars, aannemers en bouwers een start worden gemaakt met een pro-actievere bescherming van deze vogelsoort. Het is de bedoeling dat in de toekomstige omgevingsvisie en omgevingsplannen rekening wordt gehouden met dakbroedende vogelsoorten zoals de gierzwaluw.

Methode:

De inventarisatie is uitgevoerd door in de avonduren per fiets de verschillende dorpskernen in het Westland te doorkruisen. Als er gierzwaluwen worden aangetroffen wordt er gepost om invliegende gierzwaluwen te ontdekken. De aanwezigheid van nestplaatsen wordt duidelijk doordat er groepen gierzwaluwen aan het einde van de dag boven de nestplaatsen rondcirkelen. Dit zijn vaak groepen jonge vogels die zelf nog geen nest hebben maar contact zoeken met gierzwaluwen die zich op de nesten bevinden. De nesten bevinden zich in de meeste gevallen onder de dakpannen, in speciaal voor dit doel ingemetselde neststenen of opgehangen nestkasten. De nesten worden van onderaf ingevlogen, meestal door een kleine opening tussen de gevel en de kantpannen aan de kopse kant van woningen. Alleen volledig in een invliegopening verdwijnende vogels zijn geteld als invlieger. Jonge vogels die aan de invliegopeningen hangen en daarna weer wegvliegen, de zogenaamde 'bangers', zijn niet meegenomen in de telling. Bij aan twee zijden van een schoorsteen invliegende vogels is een dubbeltelling gedaan. In uitzonderlijke gevallen zijn drie nestplaatsen in één gevel geteld. Ook werd een enkele nestplaats genoteerd bij het horen roepen van zwaluwen van onder de dakpannen. Daarbij werd gebruik gemaakt van een met de mobiele telefoon afgespeelde roep waarop de vogels reageren. Solitaire dieren kunnen gerekend zijn als broedpaar, maar ook is het mogelijk dat van dezelfde invliegopening meerdere broedparen gebruik maken. Het is dus goed mogelijk dat het reële aantal broedplaatsen afwijkt van wat er gepresenteerd wordt in dit rapport. Bovendien is het onmogelijk om alle nestplaatsen te ontdekken gezien de onoverzichtelijkheid van het stedelijke gebied. Deze inventarisatie geeft een goede indruk van de broedlocaties van de gierzwaluw in de gemeente Westland.

De waarnemingen zijn gedaan door zes deelnemers die alle dorpskernen binnen de gemeente Westland meerdere malen gedurende het broedseizoen hebben bezocht.

Er zijn op een aantal plaatsen in het Westland neststenen ingebouwd in gevels of nestkasten opgehangen. In bijlage 2 bij deze rapportage is een overzicht opgenomen met de locaties. In het broedseizoen van dit jaar (2023) is er meer inzicht verkregen over de bezetting van met name de neststenen die in Wateringen zijn ingebouwd.

Het valt op dat de meeste nesten in het Westland zich bevinden aan de kopse kanten van woonblokken waar tussen de gevel en de kantpannen een invliegopening zit. Bij onderzoek naar de bouwjaren van de woningen waarin de openingen zijn aangetroffen wordt duidelijk dat in woningen met bouwjaren na 1990 er vrijwel geen mogelijkheden zijn voor nestplaatsen van gierzwaluwen. Zie bijlage 1.

Andere invliegopeningen bevinden zich onder dakgoten waar vaak bij de hemelwaterafvoer een opening zit om in te kunnen vliegen.

Onderzoeksgebied en periodisering:

Onderzoeksgebied: gemeente Westland, Zuid-Holland met een oppervlakte van 90 km².

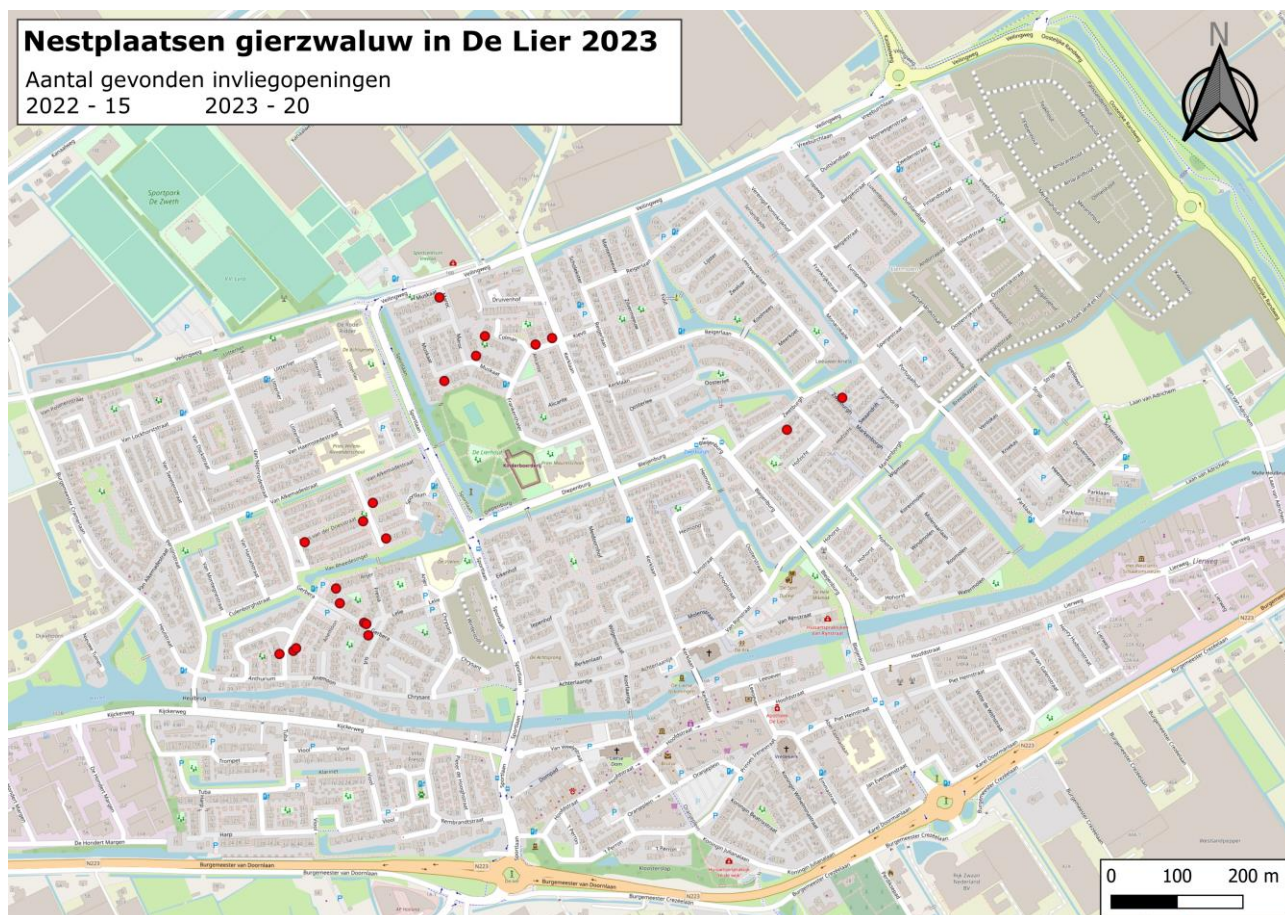
Onderzochte dorpskernen: De Lier, 's-Gravenzande, Heenweg, Honselersdijk, Kwintsheul, Maasdijk, Monster, Naaldwijk, Poeldijk, Ter Heijde en Wateringen.

Via sociale media werd bekend dat er dit jaar in Spanje en Frankrijk al vroeg gierzwaluwen op doortrek werden gezien en de eerste meldingen in het Westland kwamen dan ook vroeg in het jaar binnen op 20 april. Een paar exemplaren bij De Banken in het duingebied van 's-Gravenzande, bij het Kraaiennest in De Lier en een overvliegend exemplaar boven de Zwartendijk tussen Naaldwijk en Monster. De eerste invliegende gierzwaluwen werden gezien op 28 april in de Pieterstraat 38 en 42 in Ter Heijde. Op 18 augustus 2023 werden de laatste gierzwaluwen bij 's-Gravenzande gezien die de kustlijn volgend zuidwaarts vlogen.

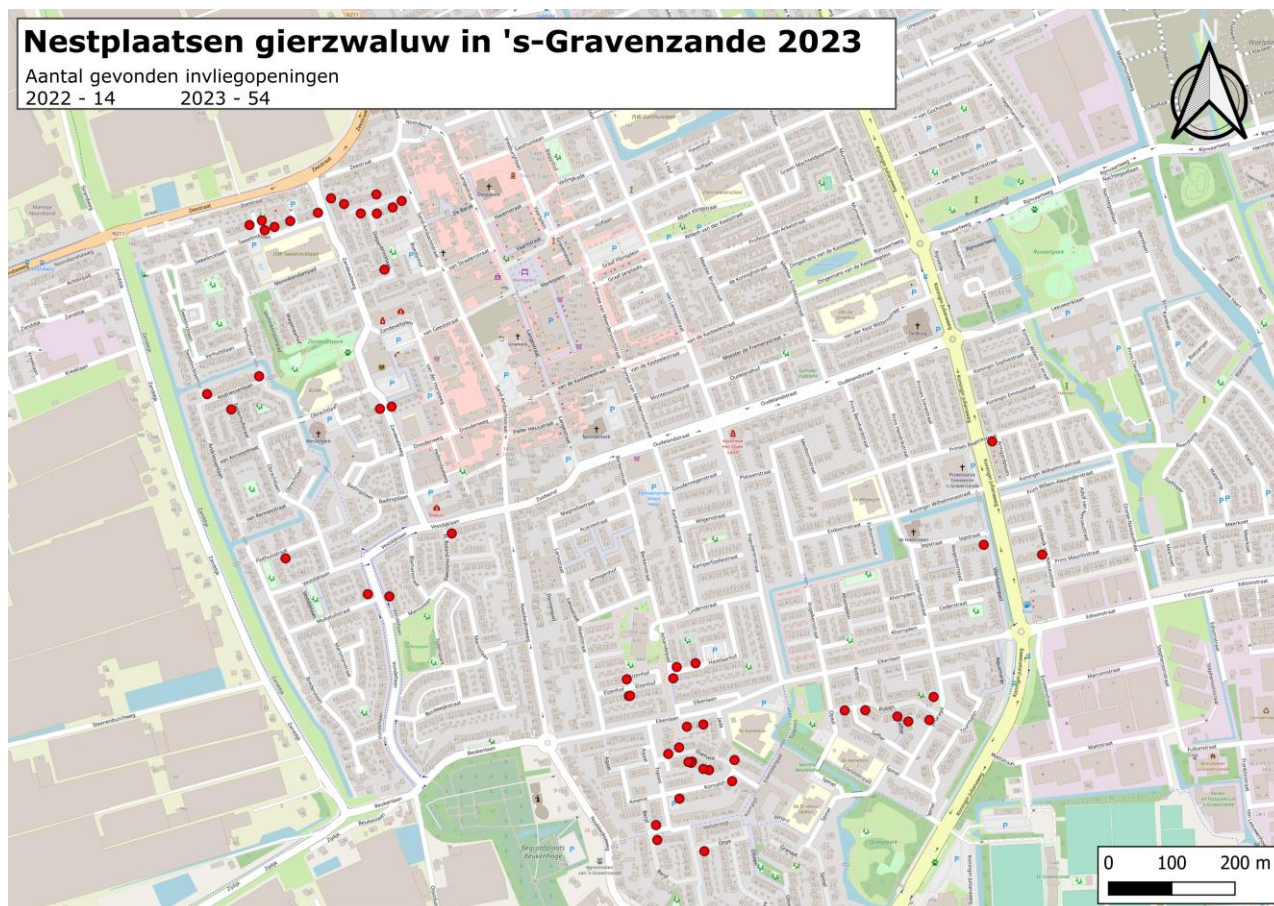
De zes tellers zijn dit jaar op vrijwel iedere dag van het gierzwaluwseizoen actief geweest om nestplaatsen te vinden.

Resultaten:

In totaal zijn er 343 nestplaatsen door de verschillende deelnemers geregistreerd. Een flinke toename ten opzichte van de 189 gevonden invliegopeningen van 2022. De waarnemingen zijn per onderzochte dorpskern geïnventariseerd.

DE LIER	STRAATNAAM	HUISNUMMERS
	Doys van der Doesstraat	33/2/30
	Rozenerf	1(2x)
Aantal nestplaatsen	Gerbera	23/32
	Anjer	51
2022 - 15	Van Rheedesingel	31
	Anthurium	11/13/8
2023 - 20	Muskaat	31/83/16
	Colman	13/2
	Kerklaan	51
	Zwethburg	26/62

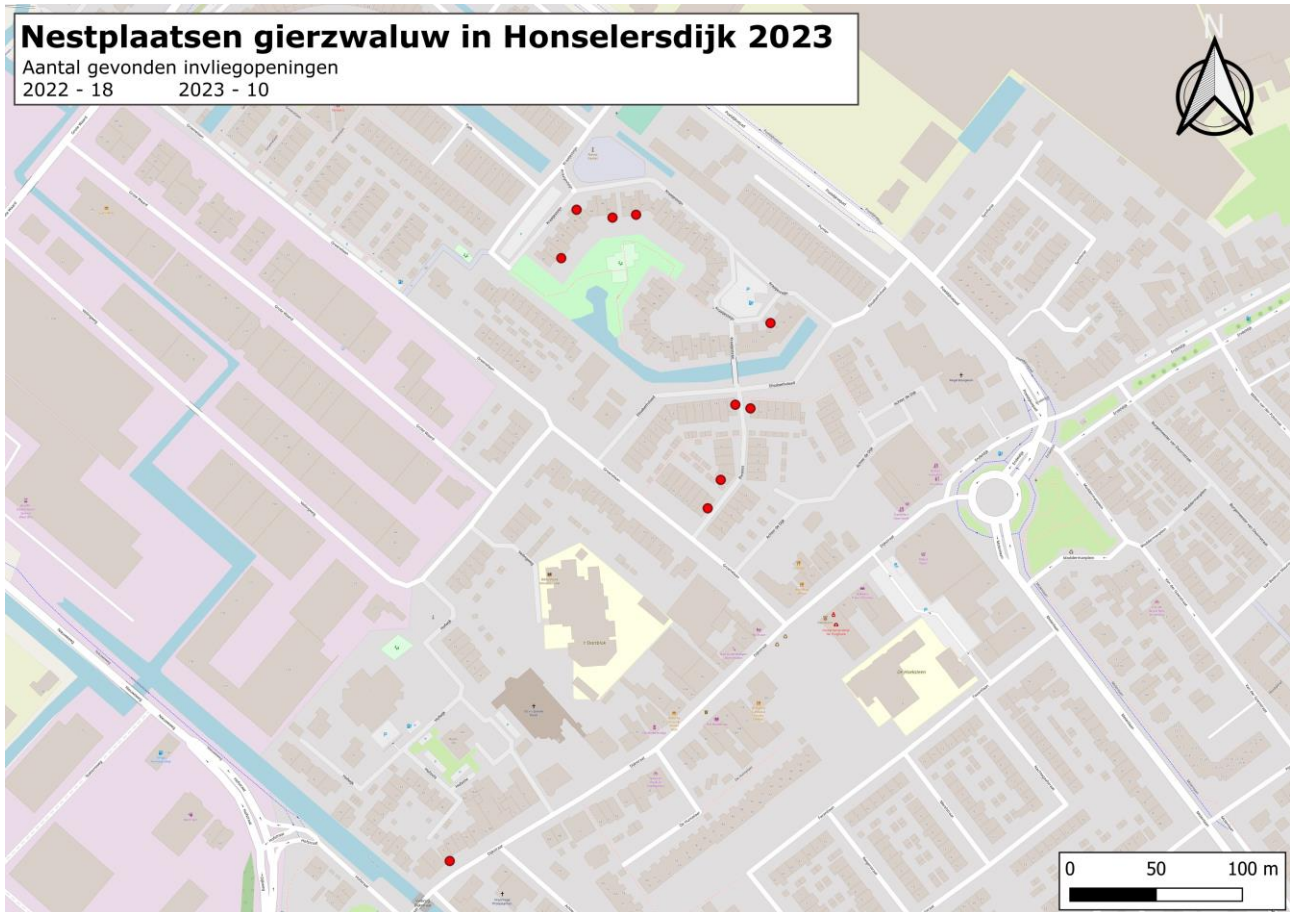

'S-GRAVENZANDE	STRAATNAAM	HUISNUMMERS
	Zandeveltweg	1/104
	Sweelincklaan	2/16/24/26/30/32
	Vondellaan	17/16
	Diepenbrocklaan	7/35/37/55/52/60
	Eikenlaan	38/46
	Robijn	57/2/18/34
	Pijperplein	2
	Saffier	37/14
Aantal nestplaatsen	Felderhofstraat	23
	Andriessenlaan	2/32
2022 - 14	Sand-Ambachtstraat	15
	Koningin Julianaweg	102
2023 - 54	Flothuisstraat	11
	Vestdijklaan	21
	Diamant	1/16/26/28(2x)/34/36
	Heliotroop	2/29
	Topaas	14
	Hazelaarhof	61/24

	Elzenhof	13/14/16
	Amandelpad	15
	Iepstraat	12
	Wegedoornpad	2
	Kornalijn	17/2/42
	Prins Mauritsstraat	13

HEENWEG	STRAATNAAM	HUISNUMMERS
Aantal nestplaatsen	Anjerstraat	14
2022 – 4	Gerberastraat	3/16
2023 – 4	Hyacinthstraat	20

HONSELERSDIJK	STRAATNAAM	HUISNUMMERS
Aantal nestplaatsen	Kraaijesteijn	32/42/48/52/132
2022 - 18	Biesbos	1/10
2023 - 10	Elisabethvloed	17/16
	Dijkstraat	5

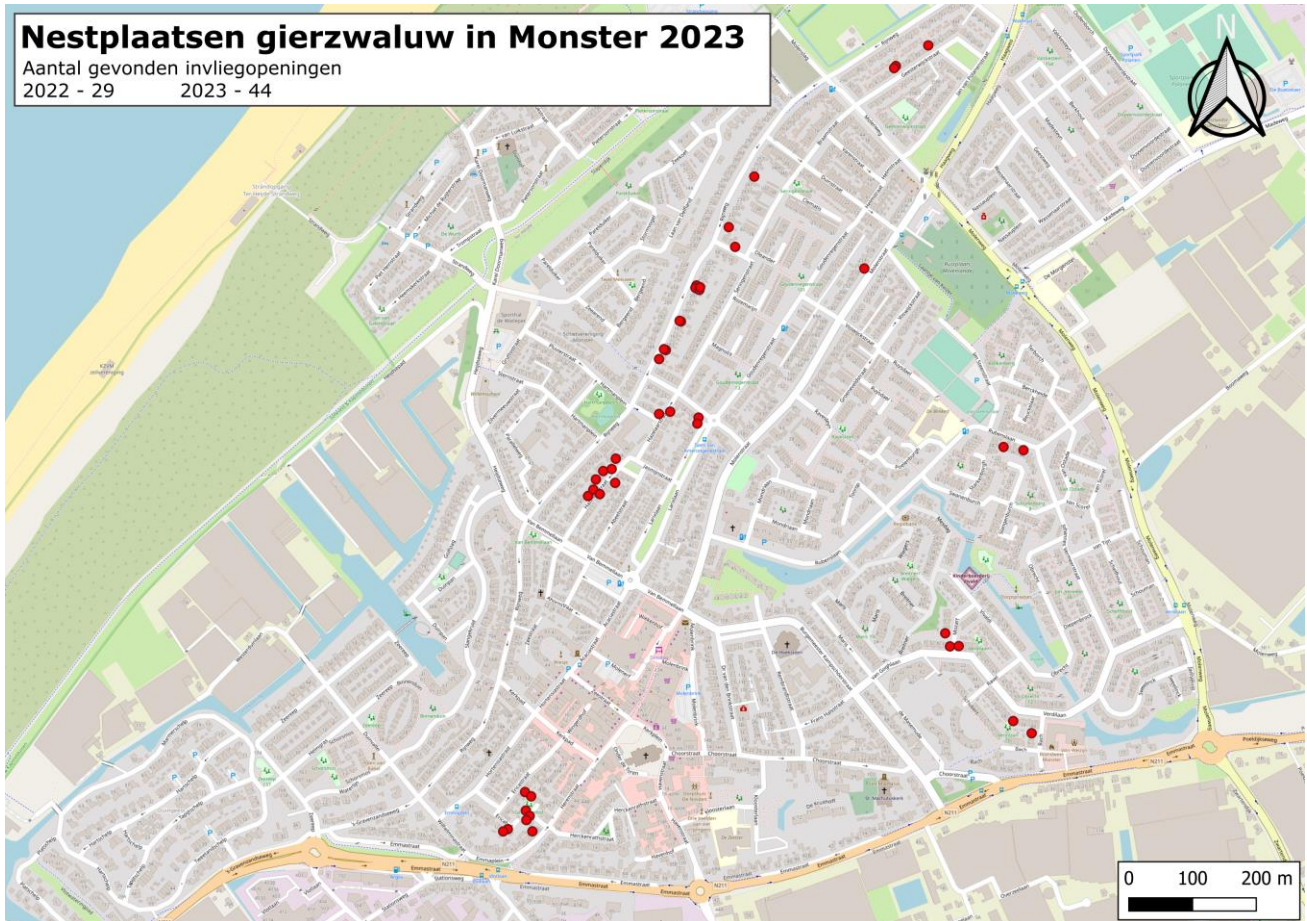
KWINTSHEUL	STRAATNAAM	HUISNUMMERS
Aantal nestplaatsen	Zwanenpad	2
	Kemphaan	1/13/2
2022 - 2	Watersnip	1/9
2023 - 8	Leeuwerik	150
	Reiger	1

MAASDIJK	STRAATNAAM	HUISNUMMERS
Aantal nestplaatsen	Prins Clausstraat	11/2
2022 - 7	Prins Constantijnstraat	1/12
2023 - 6	van Beuningenstraat	15
	Prins Willem-Alexanderstraat	47

Nestplaatsen gierzwaluw in Monster 2023

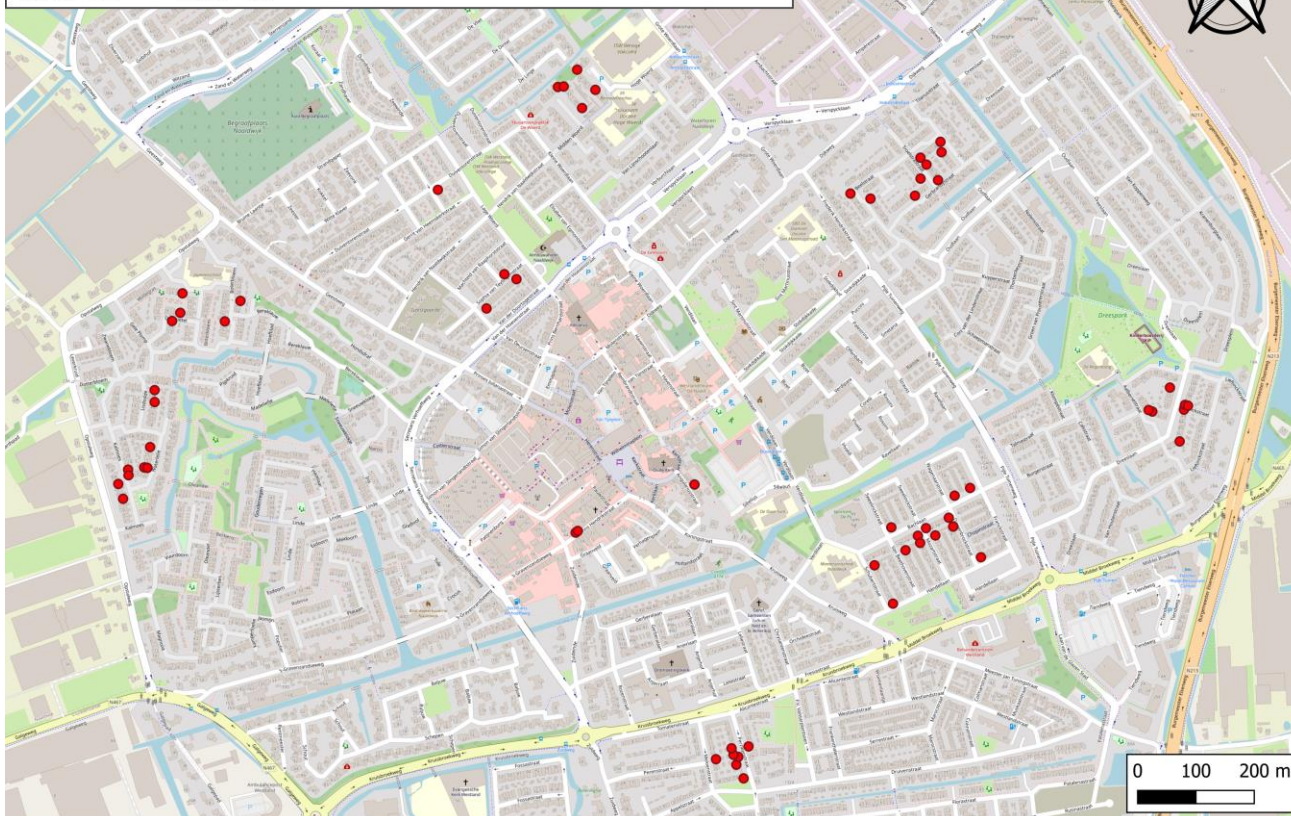
Aantal gevonden invliegopeningen
2022 - 29 2023 - 44

MONSTER	STRAATNAAM	HUISNUMMERS
	Ericahof	3/4
	Hazelaarstraat	21-23/31/47/18/22(NKL)/26/32/34-36/40
	Geerbronghof	2(2x)/4/6
	Rijnweg	177/179(2x)/193(2x)/209(3x)/211(2x)/225/251
Aantal nestplaatsen	Taets van Amerongenstraat	6(2x)
	Verdilaan	15/17(NK)/72
2022 - 29	Geesterwijckstraat	16/18/36
	Bach	2
2023 - 44	Zeedistelstraat	1
	Molenstraat	212
	Herenstraat	57
	Ericastraat	16C
	Rubenslaan	30/40-42
	Mozart	1
	Meidoornstraat	11

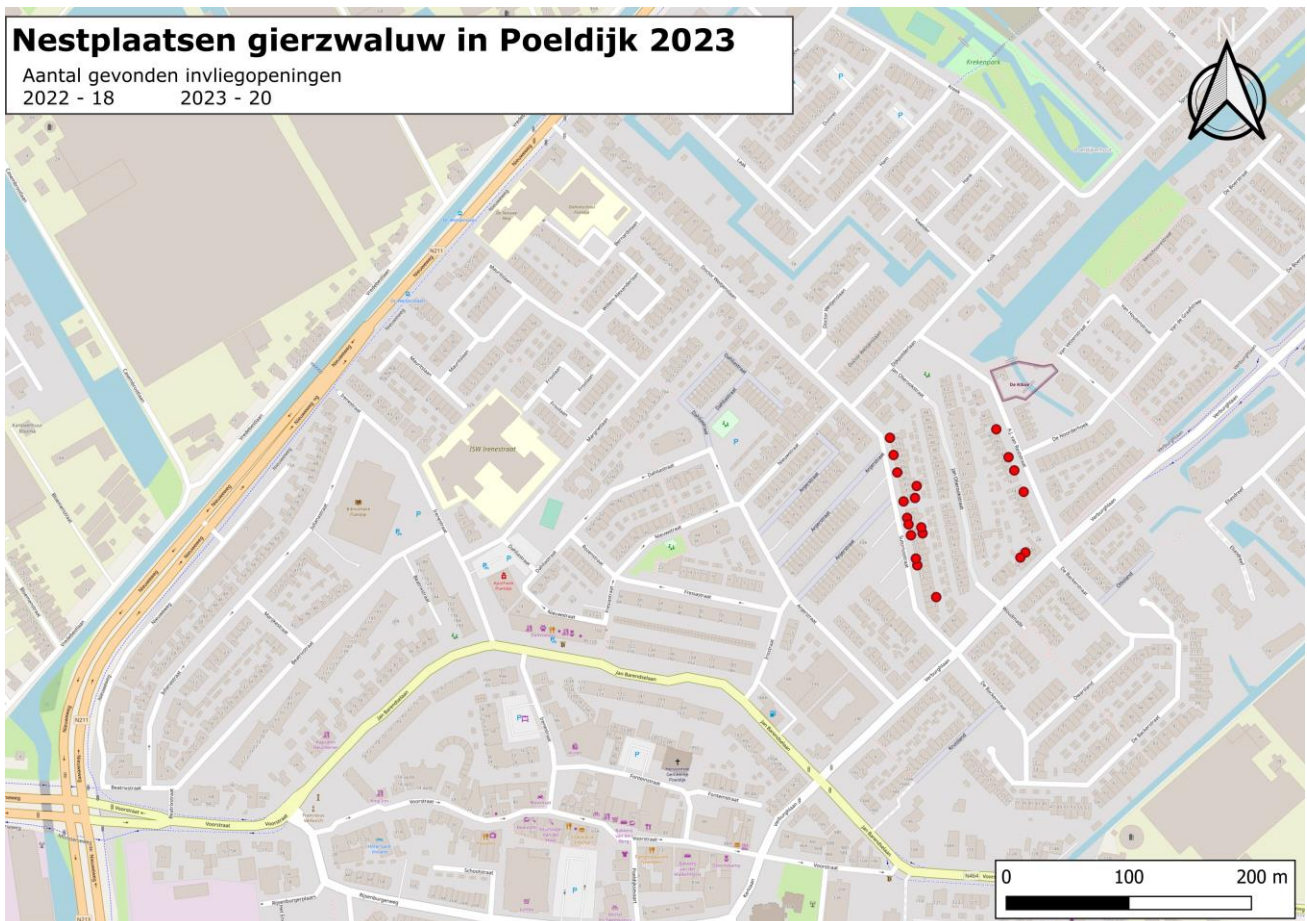
Nestplaatsen gierzwaluw in Naaldwijk 2023

Aantal gevonden invliegopeningen
2022 - 28 2023 - 64

NAALDWIJK	STRAATNAAM	HUISNUMMERS
	Bachlaan	30/32/44
	Diepenbrockstraat	2
	Van Beethovenstraat	1
	Midden Woerd	27/29/43
	Beatrix van Liesveldstraat	10
	Perzikenstraat	15/16-18/20-22/22-24/26
	Druivenstraat	144
	Tilanusstraat	11
Aantal nestplaatsen	Troelstrastraat	1/2/12
	Beelstraat	35/62/84/98
2022 - 28	Prins Hendrikstraat	42(3x)
	Hoge Woerd	12/24
2023 - 64	Händellaan	1
	Lisdodde	32/40
	Aalbersestraat	10/12
	Dreeslaan	37/72/90/92(2x)
	Schubertstraat	1/23
	Wagenaarstraat	2/42

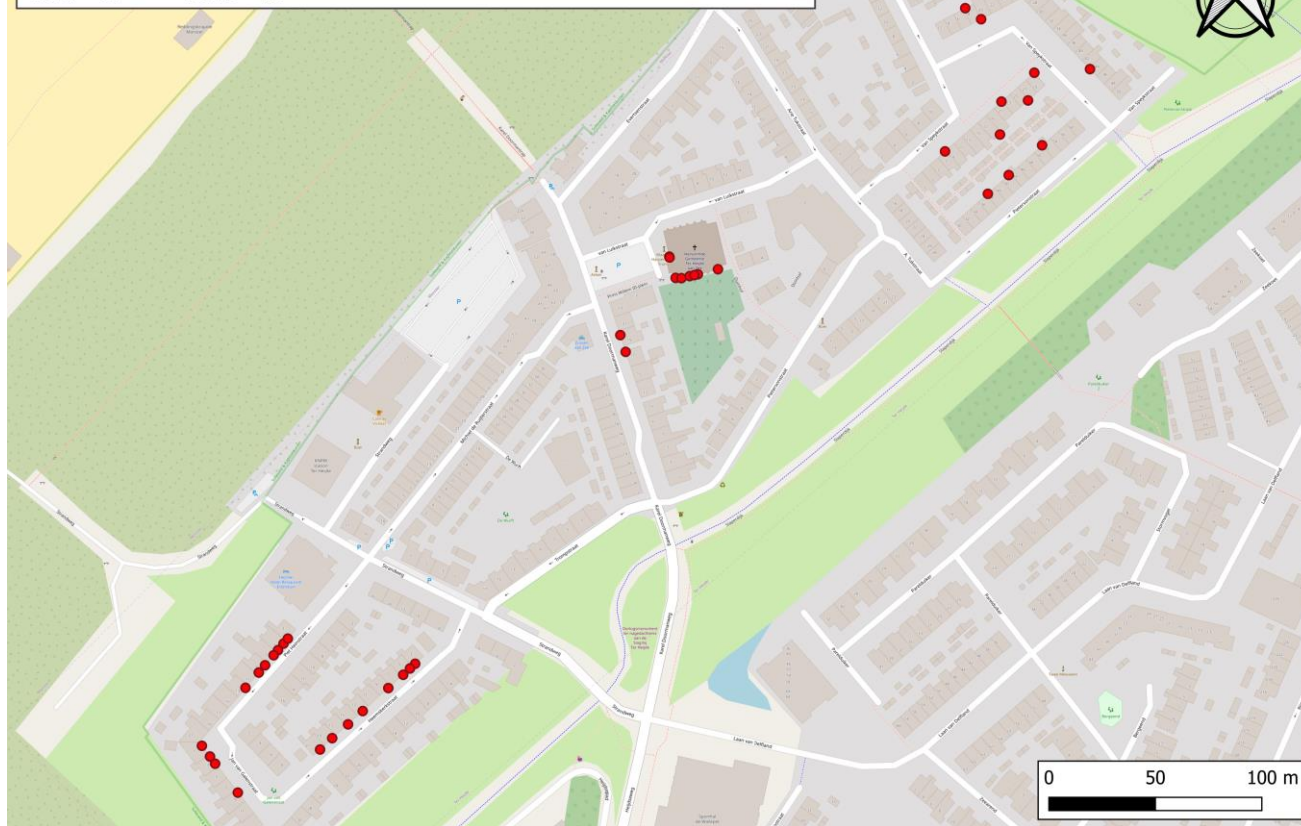
	Waterlelie	1/13(3x)/25
	Kalmoes	15/25/20
	Boterbloem	9/22
	Wollegras	37
	Dovenetel	18/20
	Mozartstraat	1/2
	Sophia van Teylingenstraat	18/44
	Simon van Arkelstraat	2
	Gerbrandystraat	17
	Sweelinckstraat	2
	Heilige Geest Hofje	10
	Meloenstraat	19-21

POELDIJK	STRAATNAAM	HUISNUMMERS
Aantal nestplaatsen	Sutoriusstraat	5/17/19/27(2x)/29/31/33/37(2x)41/47/53/59
2022 - 18	Verburghlaan	52/54
2023 - 20	A.J. van Reststraat	12/18/22/30

Nestplaatsen gierzwaluw in Ter Heijde 2023

Aantal gevonden invliegopeningen
2022 - 31 2023 - 42

TER HEIJDE	STRAATNAAM	HUISNUMMERS
	Pieteronstraat	38/42/48/52
Aantal nestplaatsen	van Speykstraat	7/11/17/21/25/29/18/18-20/44
	Piet Heinstraat	3(NK)/5(NKR)/5(NKL)/7(NKR)/9(NKL)/9(NKR)/13(NK)
2022 - 31	Heemskerkstraat	3(NK)/5(NKR)/5(NKL)/9(NKR)/13(NK)/15(NKL)/19(NK)/21(NK)
2023 - 42	Kerkgebouw	8 nestplaatsen waarvan 3NK (zie foto)
	Jan van Galenstraat	1(NK)/3(NKR)/3(NKL)/9(NKR)
	Karel Doormanweg	19/17

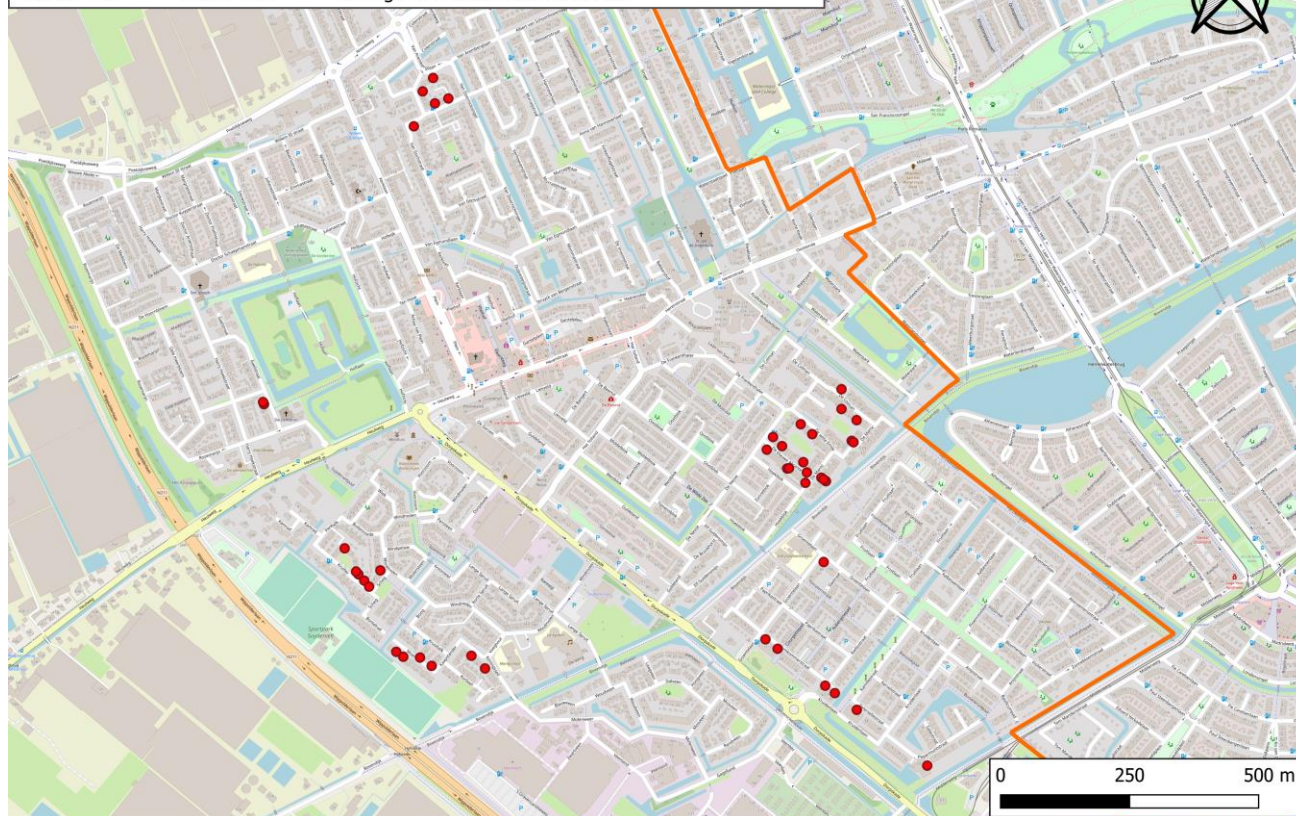
NK = nestkast

Foto 1. Invliegopeningen kerk Ter Heijde.

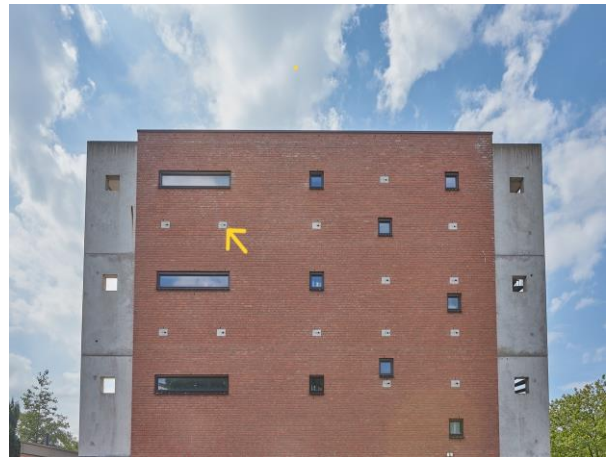
Nestplaatsen gierzwaluw in Wateringen 2023

Aantal gevonden invliegopeningen
2022 - 23 2023 - 37 In ingemetselde neststenen 34

WATERINGEN	STRAATNAAM	HUISNUMMERS
	Blauwe Alicante	1/21/23/35/2/8/24
	van de Kerckhovestraat	7-9/21/29
	van Aremberglaan	2
	Maroc	13(3x)/2/16(2x)
	Komkommerstraat 8-23	13 invliegers waargenomen in 18 verschillende neststenen
	Komkommerstraat 36-51	18 invliegers waargenomen in 18 verschillende neststenen
	Groentelaan	1 invlieger waargenomen in 14 neststenen
	Pepermuntstraat 10-25	1 invlieger waargenomen in 15 neststenen
	Peterseliestraat 2-32	1 invlieger waargenomen in 18 neststenen
	Kruidenlaan flat 1-51	Nog geen invliegers waargenomen bij 32 neststenen
Aantal nestplaatsen	Perzikenpad flat 17-73	Nog geen invliegers waargenomen bij 42 neststenen
2022 - 23	van Gochstraat	2
2023 - 37	De Colman	69/79/42
plus	Kruilier	9/25/27/31
bewoonde neststenen	Moerbalk	6/8
34 gevonden in	Kruisbalk	26
2023	Kaapstaander	26

	Korbeel	2
	Koningsspil	12
	Gaelstraat	20/22
	De witte Emile	13/23
	Scheg	2/14

Foto's 2,3,4. Bezetting van de neststenen in Wateringen. Foto linksboven, Pepermuntstraat 10-25. Foto rechtsboven, Groentelaan 38-90. Foto onder, Komkommerstraat 8-23.

Het broedsucces van gierzwaluwen is met de huidige onderzoeksinspanning lastig te meten. Op een aantal plaatsen zijn jonge gierzwaluwen in de invliegopeningen gezien dus we kunnen met zekerheid stellen dat ook in 2023 met succes broedsels zijn uitgevlogen. De ambitie van Natuurlijk Westland is dat er voor deze vogels, als ze na twee/drie jaar non-stop vliegen een eigen nestplaats gaan zoeken er ruimte zal zijn om een nieuwe nestplaats te vinden in het Westland.

Ontwikkelingen in 2023

Het klassieke beeld van de gierzwaluwen die rondjes rond de kerktoren draaien is dit jaar in De Lier mogelijk gemaakt. Voor de start van het seizoen, eind april, zijn er twee nestkasten op maat gemaakt en ingebouwd in de toren van de Vredekerk. Een mooi initiatief dat door G. Dijkstra is gerealiseerd.

Een bijzondere ontdekking werd gedaan in Naaldwijk. In huizen na 1990 gebouwd is het moeilijk voor gierzwaluwen om een nestplaats te vinden. Slechts eenmaal werd er in de afgelopen drie jaar een nestplaats gevonden in een huis met een bouwjaar na 1991. Tot dit jaar. A. van Uffelen vond in Naaldwijk drie nestplaatsen in huizen met als bouwjaar 2010. Door een kleine verspringing in het metselwerk van de kopgevels is er een invliegopening ontstaan die door de gierzwaluwen is ontdekt. Wellicht de start van een nieuwe kolonie en een hoopvol bericht dat het creëren van nieuwe nestplaatsen goede resultaten kan opleveren. Zie foto's 5 en 6. In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de bouwjaren van de woningen in het Westland waarin de invliegopeningen zijn aangetroffen.

Foto's 5 en 6. Zichtbaar zijn de dieperliggende rijen bakstenen waardoor er bij de aansluiting met het dakoverstek een opening is ontstaan. Deze is ontdekt door de gierzwaluwen in Naaldwijk.

Vorig jaar meldden we dat de bewoners van drie adressen aan de Verdilaan in Monster graag een nestkast wilden ophangen op het moment dat hun gevels onderhouden werden door Arcade Wonen. Van deze drie is er één meteen dit jaar bezet geraakt.

Door dit jaar foto's te maken van hoogvliegende groepen gierzwaluwen en daarna op het computerscherm de beelden te onderzoeken en tellingen te doen kunnen we met zekerheid zeggen dat er in 2023 groepen van minimaal 70-80 gierzwaluwen boven de Westlandse dorpskernen aanwezig waren.

Er zijn in 2023 twee meldingen gedaan bij het bevoegd gezag, de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Binnen het broedseizoen is het niet toegestaan om nestopeningen te versperren. Op twee locaties in Monster (zie foto 7) en Ter Heijde was dit toch gedaan en moesten de steigers worden verwijderd.

De nesten van gierzwaluwen zijn jaarrond beschermd dus mocht je zien dat er ergens werkzaamheden plaatsvinden die deze nestplaatsen negatief beïnvloeden is het altijd mogelijk via de

website www.ozhz.nl een melding te doen. OZHZ neemt dat meteen actie om e.e.a. te onderzoeken en waar mogelijk te corrigeren.

Foto 7. Steigerbouw Heijdsesweg in Monster

De toenemende installatie van warmtepompen kan ervoor zorgen dat nestplaatsen onbereikbaar worden, zie foto 8, genomen in de Jasmijnstraat in Monster.

Foto 8. Door de aanleg van deze leidingen recht onder de kantpannen zijn deze ongeschikt geworden voor gierzwaluwen om in te vliegen.

Bedreigingen

Er zijn sterke vermoedens dat sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw de populatie gierzwaluwen in Nederland mogelijk met meer dan de helft is afgenomen; vooral door sloop en renovatie van gebouwen en woningen en volstrekt ontoereikende compensatie door kunstnesten. Dat proces gaat momenteel flink versneld verder door de geplande verduurzaming van de woning- en bouwvoorraad in het kader van "klimaatneutraal" en "van het gas af". Wel is sindsdien de beschermingswetgeving sterk verbeterd maar aanwijzingen voor herstel van de populatie zijn er nog steeds niet.

Andere bedreigingen zijn waarschijnlijk de effecten van klimaatontwrichting, insectensterfte, oude en nieuwe pesticiden en het verdwijnen van voedselgebieden in de Afrikaanse overwinteringsgebieden.

Om het belang van de nestplaatsen te onderstrepen en de situatie vanuit het oogpunt van de gierwaluw te bekijken verwijs ik graag naar wat J. Langenbach schreef in *Twirre natuur in Fryslân* Jaargang 23, 2013, nummer 2.

Het nest is alles

“De belangrijkste gebeurtenis in het leven van een Gierzwaluw is ongetwijfeld de ontdekking van een geschikte nestplaats.” Deze stelling van onderzoeker Ulrich Tigges wordt in de dagelijkse praktijk van nestbescherming keer op keer bevestigd en geïllustreerd. Voor een nestplaats wordt alles gedaan, want het is een plek voor het leven die vaak door vele generaties achtereenvolgend benut wordt. Weken-, maanden-, soms jarenlange zoektochten worden er aan besteed, tot aan uren durende gevechten met indringers toe. Behoud van geschikte nestplaatsen zou dus topprioriteit moeten zijn. Maar het bestand aan bestaande nesten is in principe afnemend. Op den duur worden alle huizen dicht gepurd. Door isolatie, modernisering, renovatie en sloop zullen de traditionele nestplaatsen in muurspleten, achter dakpannen en op muurplaten geleidelijk aan allemaal verdwijnen. De wet- en regelgeving die beoogt om deze verloren nestplaatsen te compenseren functioneert onvoldoende. Vervanging door veroudering van nieuwere wijken biedt ook onvoldoende compensatie. Het moet dus anders, de Gierzwaluw moet worden “omgeschoold.” Structureel, op grote schaal en professioneel integreren van kunstnesten in nieuw- en verbouw lijkt de enige mogelijkheid om het voortgaande verlies van geschikte nestgelegenheden voldoende te compenseren. Elke geschikte gevel (of een bepaald percentage) zou standaard en verplicht van neststenen moeten worden voorzien. De kennis en kunde daarvoor is ruimschoots aanwezig (Mourmans-Leinders 2005)² en behoeft slechts te worden toegepast. Alleen dat lijkt voldoende om de evolutie van de Gierzwaluw een versnelde wending te geven zodat hij/zij “automatisch,” zonder lokgeluiden naar een duurzaam ingemetselde neststeen gaat zoeken en niet langer naar een verzakte dakpan of een hoekje uit een nokpan van een slecht geïsoleerd huis.

Wij hopen dat dit rapport een aanzet zal geven tot een dialoog tussen de partijen die betrokken zijn bij woningontwerp, woningbouw, renovatie en isolatie. Naast de betrokken partijen willen we ook bij de gemeente Westland bepleiten dat er na invoering van de nieuwe Omgevingswet bij het opstellen van de omgevingsvisie, omgevingsplannen en soortenmanagementplannen ruimte wordt vrij gemaakt voor gierzwaluwen, andere dakbroedende vogelsoorten en vleermuizen. Te denken valt dan aan het opnemen van normen bij ver- en nieuwbouw. Er kan gekozen worden voor alle geschikte plekken of een X percentage. Daar wil Natuurlijk Westland graag het gesprek over aangaan en onze expertise delen.

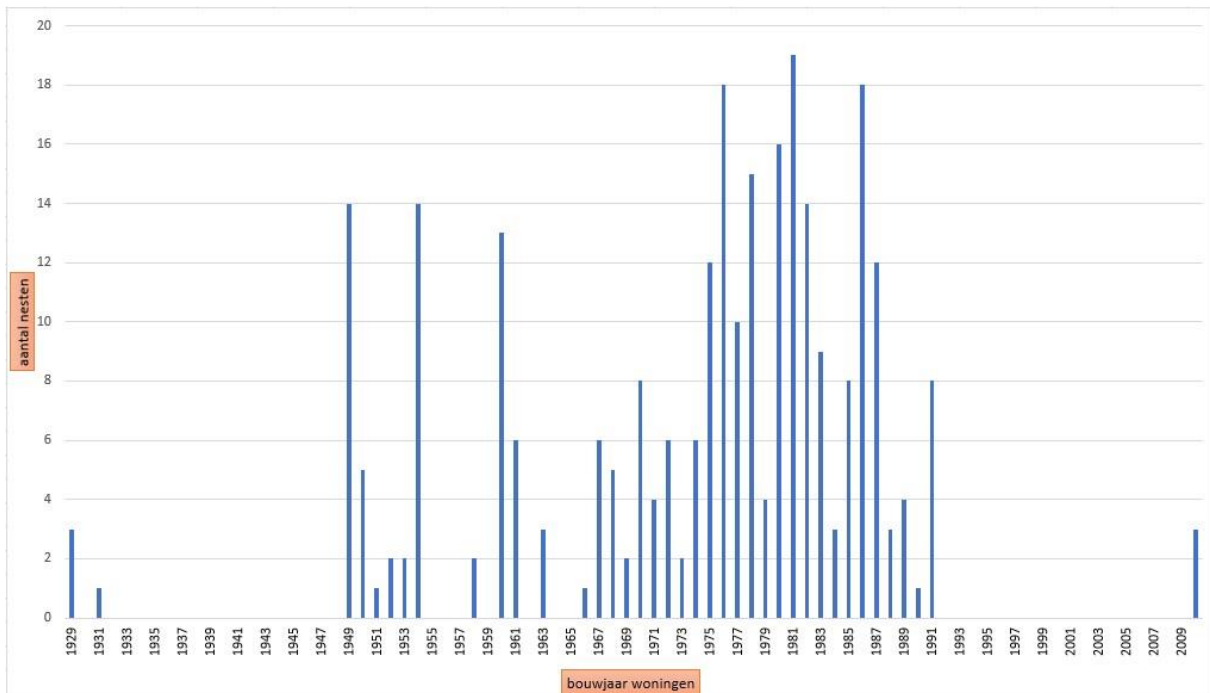
De bewustwording van de aanwezigheid van deze vogels heeft met dit rapport in ieder geval een goede start gemaakt. Het integreren van kunstnesten in nieuwbouw en bij renovatie moet een vanzelfsprekendheid worden.

Dankbetuiging

Zonder de enthousiaste deelneming van liefhebbers en tellers A. van Uffelen, G. Dijkstra, R. Noort, G. van Nieuwkerk en H. Verhagen was het onmogelijk geweest deze rapportage te schrijven. Veel dank voor jullie inzet, waarnemingen en hulp bij het verwerken van alle gegevens.

Dank gaat ook uit naar G. van Poelgeest voor zijn ondersteuning vanuit de organisatie Natuurlijk Delfland, en ten slotte dank aan J. Langenbach voor het gebruik van zijn zeer informatieve gierzwaluw.website.

Bijlage 1. Bouwjaren van de woningen waarin nesten in 2023 zijn aangetroffen.

De woning aan het Heilige Geest Hofje 10 in Naaldwijk met als bouwjaar 1496 is als enige niet opgenomen in dit diagram.

Bijlage 2. Nestkasten/Neststenen gemeente Westland 2023

NESTKASTEN GEMEENTE WESTLAND										
PLAATS	STRAAT	AANTAL	STEEN/KAST	ORIËNTATIE	BEZETTING 2022	BEZETTING 2023	TYPE	JAARTAL	EIGENAAR	
DE LIER	Anemoon 15	1	nestkast						Particulier	
	Vredekerk	2	nestkast	O			zelfbouw	2023	Particulier	
	Rosmolen 2	4	nestkast	ZO			hout-zelfbouw	2023	Particulier	
S-GRAVENZANDE HEENWEG HONSELERSDIJK										
KWINTSHEUL	Grutto	27	nestkast					2022	Wonen Wateringen	
	Berestein	15	nestkast					2022	Wonen Wateringen	
	Hoenderparklaan	10	nestkast					2022	Wonen Wateringen	
	Kievit	18	nestkast	NW en NO				2022	Wonen Wateringen	
	Leeuwerik	10	nestkast					2022	Wonen Wateringen	
MAASDIJK										
MONSTER	Verdilaan 17 en 61	2	nestkast	1ZO 1W		1W bezet 2023	NKGZ10	2022	Arcade	
	Rijnweg 284	1	nestkast	NO			NKGZ10	2022	Particulier	
	Voswijkstraat 14	2	nestkast	NW			Zelfbouw-hout	2019?	Particulier	
	van Goghlaan	1	nestkast	ZW			NKGZ10	2022	Arcade	
	Choorstraat 16	2	nestkast	Z			Hout			
	Molenstraat 129	1	nestkast	NNO			NKGZ10	2022	Particulier	
	Hazelaarstraat 29	1	nestkast	ZO			NKGZ10	2023	Particulier	
	Hazelaarstraat 22	3	nestkast	ZO		1xinvl.3-5-'23	Zelfbouw-hout		Particulier	
	Slangenburgh 7	1	nestkast	ZO			NKGZ10	2023	Particulier	
	Swanenburch 16	1	nestkast	WNW			NKGZ10	2023	Particulier	
	Starkenborgh 3	1	nestkast	NNO			NKGZ10	2023	Particulier	
NAALDWIJK	De Dommel	62	neststeen	NO				2005	Particulier	
	De Schie	16	neststeen	NO				2005		
	De Gouwe	14	neststeen	NNW-ONO				2005		
	Verdilaan	11	nestkast	NW-NO			hout gz/vlm 1x steen	2017	Gemeentehuis	
	Meloenstraat 28	3	nestkast	O			zb hout	mrt-22	Particulier	
	Laan van de Glazen Stad	31	nestkast	NO			NKGZ10	2017	Gemeentehuis	
POELDIJK	Jan Olierookstraat	23	neststeen	ZW			Inbouw	2001	Arcade	
	Nieuwstraat	28	neststeen	NO			Inbouw	2014	Arcade	
TER HEIJDE	Heemskerkstraat	13	nestkast	ZO	6	8	NKGZ10	2019-2020	Particulier	
	Jan van Galenstraat	7	nestkast	NO	3	4	NKGZ10	2019-2020	Particulier	
	Kerkgebouw	8	nestkast	ZZ 4W 2O	2	2Z 1W	NKGZ10	2020	Particulier	
	Piet Heinstraat	18	nestkast	ZO	7	7	NKGZ10	2019-2020	Particulier	
	van Speykstraat	5	nestkast	NO			NKGZ10	2022	Particulier	
	Kortenaerstraat 2-18	35	neststeen	NO				2023	Arcade	
	Kortenaerstraat 15	8	neststeen	NNW				2023	Arcade	
WATERINGEN	Komkommerstraat flat 36-51	18	neststeen	NO	10	18		1999	Wonen Wateringen	
	Komkommerstraat flat 8-23	18	neststeen	NO		14		1999	Wonen Wateringen	
	Peterseliestraat flat 2-32	18	neststeen	NO		1		2006	Wonen Wateringen	
	Kruidentaan flat 1-51	32	neststeen	ZW				2006	Wonen Wateringen	
	Pepermuntstraat flat 10-25	15	neststeen	NO				2006	Wonen Wateringen	
	Fruitlaan 88(3) 121(3) 64(3)	9	neststeen	NO				2001	Wonen Wateringen	
	Groentelaan flat 38-90	14	neststeen	NO	2	1		2000	Wonen Wateringen	
	Groentelaan 29 school	8	neststeen	NO				2002	Wonen Wateringen	
	Perzikenpad flat 17-73	42	neststeen	NO				2001	Wonen Wateringen	
	Amaryllispad 23(3) 4(8)	11	neststeen	NO				2003	Wonen Wateringen	
	Anemoonhof flat 7-15	15	neststeen	NO				2003	Wonen Wateringen	
	Orchideehof 23(3)	3	neststeen	NO				2003	Wonen Wateringen	
	Bloemenlaan 32	3	neststeen	NO				2004	Wonen Wateringen	
	Bloemenlaan 35	3	neststeen	NO				2003	Wonen Wateringen	
	Zonnebloemstraat 16(3) 40(3)	6	neststeen	NO				2003	Wonen Wateringen	
	Basilicumpad 6	6	neststeen	NO				2003	Wonen Wateringen	
	Anijsstraat 1-2	9	neststeen	NO				2003	Wonen Wateringen	
	Anijsstraat 13-14	7	neststeen	NO				2003	Wonen Wateringen	
	Anijsstraat 21	6	neststeen	NO				2003	Wonen Wateringen	
	Bonenkruidpad 1-2	10	neststeen	NO				2003	Wonen Wateringen	
	Bonenkruidpad 16	10	neststeen	NO				2003	Wonen Wateringen	
	Saffraanpad 5	4	neststeen	NO				2004	Wonen Wateringen	
	Jasmijnpad 5	4	neststeen	NO				2004	Wonen Wateringen	
	Het Tolland 1	15	nestkast	ZW				NKGZ10	Wonen Wateringen	
	Het Tolland 25	4	nestkast	NO				NKGZ10	Wonen Wateringen	
	Het Tolland 43	6	nestkast	NO				NKGZ10	Wonen Wateringen	
	Lenteblok 14	15	nestkast	ZO				NKGZ10	Wonen Wateringen	
	Lenteblok 26	15	nestkast	ZO				NKGZ10	Wonen Wateringen	
	Lenteblok 40	15	nestkast	ZO				NKGZ10	Wonen Wateringen	
	Lenteblok 52	15	nestkast	ZO				NKGZ10	Wonen Wateringen	
	Lenteblok 66	15	nestkast	ZO				NKGZ10	Wonen Wateringen	
	Westblok 22	6	nestkast	NW				NKGZ10	Wonen Wateringen	
	Westblok 46	6	nestkast	NW				NKGZ10	Wonen Wateringen	
	Westblok 60	6	nestkast	NO				NKGZ10	Wonen Wateringen	
	Oostblok 6	1	nestkast	NW				NKGZ10	Wonen Wateringen	
	Oostblok 12	1	nestkast	NW				NKGZ10	Wonen Wateringen	
	Oostblok 14	6	nestkast	NO				NKGZ10	Wonen Wateringen	
	Oostblok 28	6	nestkast	NO				NKGZ10	Wonen Wateringen	
	Middelblok 6	6	nestkast							
	Rozemarijn 157	8	nestkast	ONO				Zelfbouw-hout		Particulier
	TOTAAL		802			30	58			

Op onbeschutte gevels is het aan te bevelen om neststenen alleen aan de noord-georiënteerde zijde in te bouwen. Tussen NNW = 337,5 ° en het NNO = 22,5 °. (maximaal NO = 45°). (Onderzoek J. Hoekstra en F. van der Lelie in Amersfoort 2020). Dit om oververhitting en daarmee sterfte van de jongen te voorkomen. Onder een breed overstek of een dakgoot kan het op alle windrichtingen.

Fotobijlage 1

Afbeeldingen van kunstmatige invliegopeningen neststenen en nestkasten

1. Kantpan met invliegopening.

2. Nestkast NK GZ 10 zoals gebruikt in Ter Heijde en Monster

3. Ingebouwde neststeen

4. Nestkast met invliegopening aan de onderzijde

Fotobijlage 2

Bedreigingen door katten 2023

Huiskatten zijn heerlijke beesten maar een gevaar voor de biodiversiteit en ze doden in Nederland o.a. miljoenen vogels per jaar. Aan de Rijnweg te Monster zijn de muren waarop deze rode kater vorig jaar gierzwaluwen ving met prikkels ontoegankelijk gemaakt.

Literatuurlijst

1. Ministerie van Economische Zaken. *Wet natuurbescherming*. (2016)
2. Mourmans-Leinders M. – *Bouwen voor gierzwaluwen* (2005)

Fotoverantwoording

Foto's gemaakt door: A. van Uffelen, M. Verschoor en G. van Nieuwkerk

Omslagontwerp door: M. Angulo Lopéz

Verzoek

Wij zoeken tellers!

Iedereen die mee wil helpen met de tellingen is zeer welkom om mee te doen in 2024. Het kan daarbij gaan om uw straat, uw wijk, buurt of dorpskern. Bent u een vogelliefhebber of geïnteresseerde, wilt u een keer meelopen of meer weten over deze fascinerende vogelsoort via onderstaande contactgegevens kunt u ons bereiken.

Eerdere uitgaven van de jaarlijkse gierzwaluwtellingen zijn in te zien via de Kennisbank van Natuurlijk Delfland.

<https://delfland.knnv.nl/publicaties/>

Contactpersoon: M. Verschoor – 06-21955833.